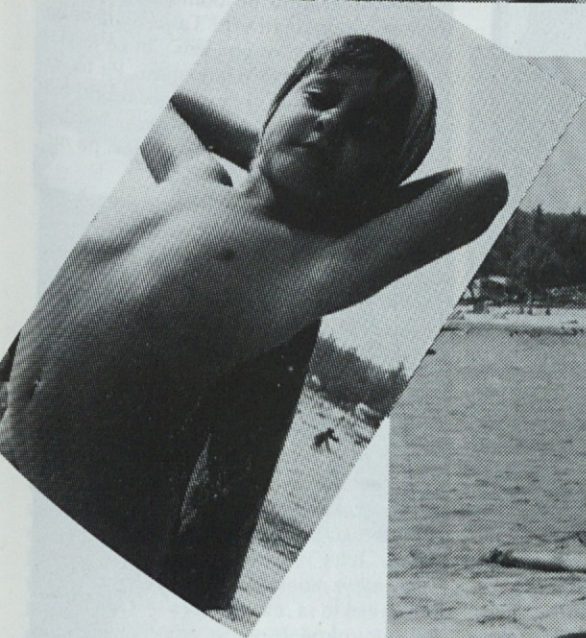

GLASILO DELAVCEV TOSAME

Tosama

IZHAJA OD OKTOBRA 1965 · ŠT. 7 · JULIJ 1988 · LETO XXIII

SONCE, VODA, ZRAK, SVOBODA...

IZREK za dopustniške dni:

Najbolj izgubljen dan od vseh je tisti, ko se nismo smejali.

Aktualno

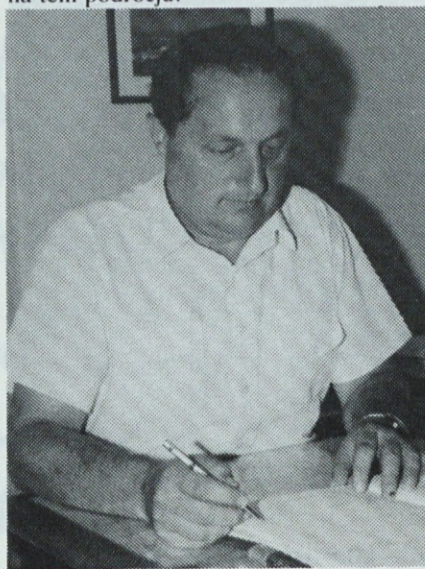
Najnovejšim ukrepom na rob

»IN MI SMO V ZLATE ZARJE VEROVALI!«

Naslovne besede, se mi zdi, ponazarjajo vso težo razočaranja nad vedno obljubljenim »boljšim jutri«. Kdaj bo ta »boljši jutri« prišel? Vse bolj se bojim, da je že za nami. Nobena skrivnost ni, da se kljub reformam, ki naj bi prinesle izboljšanje, vse bolj pogrezamo. Pa vendar ima človek to čudovito lastnost, da vedno znova upa: morda bo pa to pot le šlo! S takim upanjem smo sprejeli tudi - čeprav neradi - zadnje darilo ZIS. Kaj si od vsega »lepega« lahko obetamo?

O tem, kaj ukrepi pomenijo za TOSAMO, smo se pogovarjali z direktorjem **Edvardom Peternelom**, ki kot najpomembnejši ukrep navaja sprostitev cen. Od 15. novembra, ko so šle naše cene v »zmrzovalnik«, so se cene vhodnih surovin nemoteno povečale in že resno začele ogroziti naš poslovni uspeh.

Novi sistem bo na področju devizne situacije še naprej povzročal težave, ker je žal naša zunanjetrgovinska bilanca negativna. Izvozne stimulacije so občutno znižane, kar zmanjšuje ekonomsko uspešnost izvoza. Problemi, s katerimi smo se pričeli soočati, so posredno vezani na ukrepe in se odražajo na področju oskrbe s kvalitativnimi surovinami. Lahko pričakujemo težave pri prodaji izdelkov: izdelkov široke potrošnje zaradi zmanjšane kupne moči, izdelkov za zdravstvo pa zaradi znanih težav na tem področju.

»Teško je reči, ali bodo ti ukrepi pomagali rešiti stanje v Jugoslaviji. Usmerjeni so v izboljšanje, dosedanje izkušnje o uspehih reform pa ne dajejo kaj dosti upanja.

Doslej smo namreč vedno popuščali interesom posameznikov. Manjka doslednost! Pri novih ukrepih se je že začelo: prekoračitelj pri izplačilih OD namreč prekoračenih zneskov ne bodo vračali, ampak bodo imeli zamrznjene OD toliko časa, da pridejo v zakonske okvire. Prvi učinki odstopanj od začrtanih usmeritev so torej že tu. Mislim, da je nujno, da odpravimo napake preteklosti. To pa nam bo uspelo, če se bomo trudili vsi. Izhod vidim le v zmanjšani porabi, kar pa bo težko doseči, ker smo se že preveč navadili razmetavati.«

Ljubica Šelja, sanitetna konfekcija:

»Stisnili so nas ob zid! Zaenkrat smo še zelo tiho, kljub temu, da so OD minimalni. Nikoli nismo tako dobro delali, pa tako slabo zaslužili. Kamor človek pride, sliši samo kritiziranje. Pa vendar bi bili ljudje pripravljeni marsikaj žrtvovati, če bi imeli zagotovilo, da bo res pomagalo. Tako pa sedaj hodimo pred skupščino, ker zaenkrat samo to pomaga. Le takrat se najde denar, ki ga prej nikjer ni. To pa so rešitve le za posameznike, posledice pa bodo nosili vsi. Vedno kratko potegnite tisti, ki najbolj dela.«

Polona Podbošek, splošna služba

Star pregovor pravi, da udari tistega konna, ki dobro vleče! Vsako govorjenje je bob ob steno. Najhuje je, da na bolje ne kaže. Kaj bo s tistimi, ki smo s plačami na dnu? Lepe besede ne pomagajo, če so dejanja čisto nasprotna. Najbolj bodo zaradi

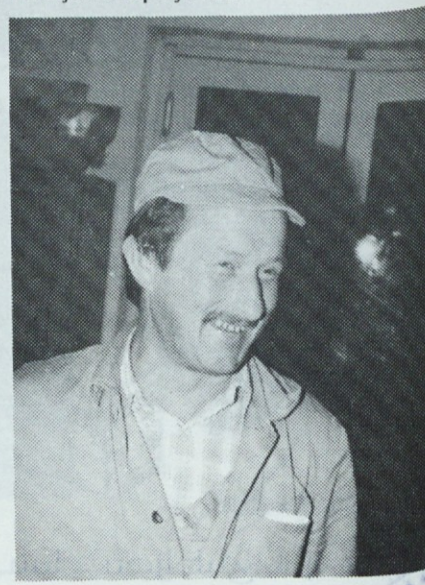

ttega trpeli mladi, ki jim že zdaj ne moremo ničesar nuditi, prihodnost pa je meglena. Kdor ima doma otroka, ki komaj vstopa v življenje, bo razumel, kaj mislim. Ni pravično, da mladi trpijo zaradi napak starejše generacije. Zato mislim, da bodo prav mladi tisti, ki bodo prvi pokazali roge.«

Stane Pervinšek, mikalnica:

Slabo kaže, slabo! Vedno je delavec tisti, na katerega ramena se zgnejo bremen. Saj smo vajeni skromno živeti, a tako slabo nam še ni šlo.

Upanja v boljše čase zaenkrat nimam. Zavozili smo tako daleč, da z vztrajanjem pri takem sistemu ne bomo mogli nazaj. Rešitev? Zamenjati vrh! Ta je v službi naroda - tako so nam govorili - in če je slab za narod, ga je treba zamenjati. Pa to, izgleda, jih tam zgoraj prav malo briga! Kaj pomagajo štrajki, nezadovoljstva, kritike? Kritiziramo zdaj že močno na glas, pa nič! Kvečjemu zaprejo te...

Zaprepaden sem nad zadnjimi dogodki v Sloveniji - priporom Janše, Tasića, Mišlim, da so bolj potrebni zapora tisti, ki so vse skupaj organizirali.

O sistemu mislim, da ni slab, a kaj, ko ga vodijo lumpi. Po eni strani je dobro, da človek vsega ne ve, čeprav to ni ravno v socialistično-samoupravnem duhu. Zunaj o dogajanjih pri nas veliko več vedo, kot pa mi sami. Slutimo pa že, da je situacija še slabša, kot nam jo prikazujejo.

Majda Pichler, otroška konfekcija:

S takimi osebnimi dohodki in ob takih cenah bomo težko preživel. Človek s povprečno plačo se mora danes marsičemu odreči. Včasih smo si še kaj privoščili, danes pa delamo le še za hrano in šolanje otrok (kakšna brezplačna šola neki!?). Seveda pa nekateri še vedno dobro živijo, razlike so vse večje! Razmerja med najvišjimi in najnižjimi osebnimi dohodki bi morali nujno zmanjšati.

Kam nas bo vse to pripeljalo? Dokler bodo eni samo zapravljali, drugi pa dajali v vrečo, bo šlo le navzdol. Ljudje so postali apatični, saj v ničemer ne uspejo, če se še tako jezijo. Politika gre svojo pot, vsakršno govorjenje je brez učinka.

Franc Jamšek, elektrodelaonica:

Preživel bomo v vsakem primeru, sprašujem pa se, za kakšno ceno!? Izgleda, da je slovenska specialiteta potrpežljivost, vendar bo lonec enkrat poln in takrat se bo pokrov dvignil.

Kdo je kriv za situacijo, v kateri smo se znašli? Jaz vem za enega samega krivca, to pa je partija. Vedno sem upal, da bo leta prej dozorela in se zavedla svoje vloge kot idejnopolitična stranka, ki bi nas morala hitreje peljati v pravo demokracijo, ne pa da se ima v nasprotju s svojo doktrino za oblast.

Jasno pa je, da je za stanje v deželi odgovorna oblast, vlada. Ukrepi, ki smo jih zdaj deležni ne bodo - kot niso tudi vsi

prejšnji - prinesli nobenega izboljšanja. Koliko časa bomo še zdržali, je vprašanje. Žal je naš sistem idealen za lenuhe; tako nas je pokvaril, da bomo težko izplavali. Kolikšen procent prebivalcev Jugoslavije živi od dela drugih? Je bistvo socializma izkoriščanje človeka po človeku? V Jugoslaviji imamo še dovolj neizkoriščenega potenciala, ki pa ga ne znamo obrniti sebi v prid, je pač lažje najemati drage tuje kredite. Prav rad bi vedel, za kakšno ceno so najeta taka mednarodna posojila. Prepričan sem, da je cena večja, kot si jo predstavljamo!

Nuša Brecljnik, splošna služba

»Moti me podpiranje nerazvitih, ki nima konca. Čas je že, da se vsak postavi na svoje noge. Slovencem se očitajo visoke plače, ne pomisli pa se na to, da je pri nas tudi življenje dražje.

Stalno poslušamo: »Za to smo se borili!« Za kaj? Resnica je, da so tisti, ki so se za nekaj borili, to tudi zapravili.«

Vprašali ste

ZA VAS IŠČEMO ODGOVORE

Kje smo trenutno z razvidom del in nalog?

Za odgovor smo zaprosili **Albino Kosmač**, ki se v sektorju za organizacijo dela ukvarja z nagrajevanjem in je tudi članica delovne skupine, ki je pripravila predlog razvida. Odgovor je tak:

Trenutno smo v fazi obravnavanja pripomb, ki so prispele v okviru javne obravnave. Pripombe so bile dane v glavnem preko sindikalnih skupin ali vodij oddelkov, nekaj pa je tudi individualnih. Večino pripomb je danih na pogoje dela, sledi pa element izobrazbe in delovnih izkušenj. Pripombe obravnava skupina, ki je predlog razvida pripravila (imenoval jo je delavski svet). Naj poudarim, da mi pripomb in predlogov ne rešujemo, pač pa le ugotavljamo njihovo utemeljenost in dajemo mnenje. Končno besedo o pripombah pa bo imel delavski svet.

V začetku leta je bil sprejet rokovnik aktivnosti, ki se ga skušamo čimbolj držati. Kdaj bo razvid sprejet, je odvisno predvsem od delegatov delavskega sveta. Po rokovniku mora biti do 30. septembra. Za delavski svet pripravljamo gradivo za sprejem razvida del s kompletnim vrednotenjem nalog. Do tega časa pa je v postopku več faz, ki jih moramo speljati: sprejeti razvid del in nalog, speljati točkovanje (ugotavljanje zahtevnosti nalog) z javno obravnavo in reševanjem pripomb, izdelati delovne programe in organizacijske predpise ugotavljanja uspešnosti. Vmes pa je še vrsta spremljevalnih zadev, ki se morajo prav tako izvesti, če hočemo, da bodo lahko izpeljane osnovne naloge. Kot sem že rekla, se rokov skušamo čimbolj držati, tako da osebno mislim, da bo do konca septembra predlog sistema nagrajevanja pripravljen za sprejem na samoupravnih organih.

Poslovanje

Pogovor z direktorjem Edvardom Peternelom

PREBILI SMO SE SKOZI PRVO POLOVIČO LETO

1. Prva polovica leta je za nami. Točnih števil o rezultatih poslovanja ni, zato smo tov. Peternela zaprosili za kratko izjavo o našem trenutnem položaju.

Izvedeli smo tole:

končno dočakali odmrznitev naših cen in jih dvignili za približno 60 %.

Osebnе dohodke smo letos povečali v februarju (20 %) in maju (10 %) in tako prišli na nivo, ki ga določajo omejitveni

Letnega plana proizvodnje nismo dosegli, razlogov pa je več. Začeli bi z glavnim »krivcem« - rekonstrukcijo JOA linije, ki se je zavlekla močno čez rok. K sreči zdaj zadovoljivo obratuje, zastoj pa nam je pobral približno 215 milijard. Dodatnih 60 milijard smo izgubili z izpadom proizvodnje in prodaje netkanega blaga iz nove linije. Če samo teh dveh izpadov ne bi bilo, bi bil naš plan brez težav izpolnjen. Kot tretji razlog nedoseganja plana bi omenili še izpad izdelave obližev, ki jih uvažamo iz Nemške demokratične republike, nastal pa je zaradi tega, ker se naš partner preprosto ni držal pogodbenih rokov. Vendar že majski rezultati kažejo na izboljšanje; če bomo nadaljevali v tem tempu in bo šla tudi prodaja, potem se bomo do konca leta postopno približali planu.

Tudi prodaja je na približno enakem nivoju kot proizvodnja. Indeks neto realizacije v primerjavi z istim obdobjem lanskega leta je 270, v primerjavi maj 1987: maj 1988 pa 309. Vendar nas to ne sme uspavati, ker je vzrok za majski skok verjetno pričakovano povečanje cen. Pod planom sta tudi fizični obseg proizvodnje in produktivnost, vendar pa sta nad lanskim nivojem.

Finančni rezultati za prvo polletje bodo zaradi disparitete cen ugodni. V juniju smo

ali ne. Po približni oceni pa se v zadnjem kvartalu le lahko nadajamo ugodnejše situacije.

V Tosami se trenutno dela s polno paro. Problem preskrbe z uvoznimi surovinami za silo še premagujemo in iščemo nove možnosti za zagotovitev surovin in deviznih sredstev, da bomo lahko normalno delali še naprej.

2. Pripravljamo se na novo investicijo, ki zagotovo ne bo poceni. Kakšne bodo posledice tega nujnega stroška za nas?

Nov objekt se ne bo gradil na račun zmanjšanja našega standarda. Seveda bodo stroški povzročili določene dodatne probleme - zlasti pri zagotavljanju likvidnosti. Vendar, če bodo odnosi na tržišču normalni - usklajene vhodne in prodajne cene - nam nova investicija ne bi smela povzročati neugodnih presenečenj.

3. Pol leta je minilo, odkar smo ukiniteli TOZD-e. Katere so pozitivne posledice te odločitve?

V tekočem poslovanju smo poenotili medsebojno sodelovanje služb. Lažje je tudi usklajevanje proizvodnje med posameznimi oddelki. Smotnejša in cenejša je tudi samouprava; čeprav se delavski svet zdaj sklicuje pogosteje, pa ni več potrebe za ponavljanje zadev na večih samoupravnih organih.

4. Kakšni so rezultati naše razvojne službe?

V Tosami se že pozna, da imamo močno razvojno službo. Le-ta intenzivno dela, v pripravi je več projektov: nova investicija, rekonstrukcija kotlovnice, rekonstrukcija belilnice, izdelujejo se načrti za novo lastno sterilizacijo.

Lahko smo zadovoljni, saj prihajamo v situacijo, ko bodo programi čakali na denar in ne obratno, kot doslej. ☺

Marjana Lubinič

predpisi. Za tretji kvartal slabo kaže - razen če ne bo kakšnih sprememb - približni izračun pa kaže, da bomo OD povečali kvečjemu za 5 %. Za zadnji kvartal pa izračun še ni možen, ker še ni razjasnjeno, ali se bo v maso za OD štel tudi poračun

Naša mladina

Zakaj nezainteresiranost?

POZIV K SODELOVANJU

Mladinci se sedaj pripravljamo na enodnevni izlet, ki bo 25. junija. Ogleдали si bomo Postonjsko jamo, v Lipici dresurno jahanje, kopali pa se bomo v Izoli. V prihodnosti imamo v načrtu tudi izlet v Vrsar, jesensko ekskurzijo v Elan in mladinsko športno tekmovanje. Upam, da nam bo sindikat zagotovil nekaj denarja, da bi tako na izlete pritegnili več mladincev. Mladinci v naši DO so nezainteresirani za izlete in sploh za vse aktivnosti v mladinski organizaciji. Aktivni smo le štirje, ostali so popolnoma neaktivni.

Konec junija bomo obravnavali neresnost oz. neaktivnost mladincev in pripravo za izlete in ekskurzijo. Želimo, da bi v bodoče mladinci bolj resno jemali mladinske sestanke ter da bi se udeleževali vsaj izletov in ekskurzij, ki jih bomo organizirali.

Irena Šarc

Kaj pa pravi druga stran?

Skupina mladih v mikalnici ima o mladinski organizaciji svoje mnenje. **Tanja Janjoš** je govorila v imenu sodelavcev. Po njihovem mnenju mladinska organizacija v Tosami ne stori dovolj za to, da bi pritegnila mladino k sodelovanju. Niso še doživeli, da bi jih kdo povabil k sodelovanju, čeprav so prepričani, da bi z osebnim kontaktom oz. vabilom pridobili več mladincev.

Spomnili so še na to, da so v TOSAMI tudi mladinci, ki jih sploh niso sprejeli v mladinsko organizacijo, kljub temu, da so že več let zaposleni pri nas. To vsekakor ne kaže na pripravljenost vodstva ZSMS za pridobivanje novih članov. ☹

ekskurzije, razni seminarji, izredni študij za dela, ki jih delavec že opravlja, itd. Plan izobraževanja je narejen vsako leto posebej.

Delavci navadno nimajo težav, če se odločijo za študij - mislim težav s strani DO. Stroški niso nikakršen problem, ker vedno planiramo dovolj sredstev. Seveda pa obstajajo določeni kriteriji, zlasti, ker je študij povezan ponavadi z željo po enoizmenškem delu. Tako se ob reševanju vlog upošteva kot kriterij delovna doba v Tošami, marljivost pri delu, potrebe delovnega procesa in nenazadnje tudi dejstvo, da je »študent« potencialni kandidat za opravljanje del v DO, če bi šolanje uspešno končal.

Kaj pa pravijo naši študentje? Kako usklajujejo delo s študijem in z vsakdanjimi obveznostmi? Kako resno jemljejo svoj študij in kako je z voljo do učenja?

DUŠAN OSOLIN je s svojim študijem že čisto pri koncu. Manjka mu le še diploma, na katero se ravno zdaj pripravlja. Dušan se je v šolskem letu 1982/83 vpisal na višjo šolo za organizacijo dela. Predavanje je obiskoval v Ljubljani, večino izpitov pa

Izobraževanje

Skrb za izpopolnjevanje kadrov

Študent naj bo!

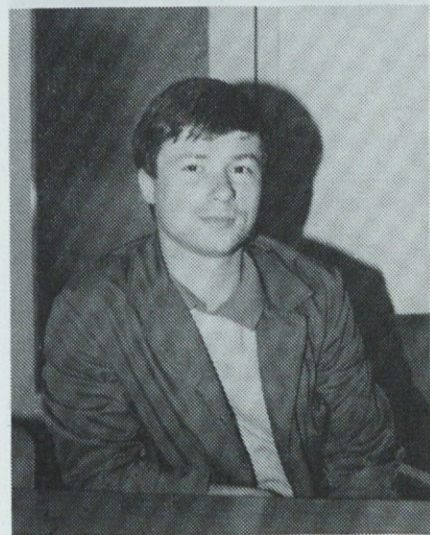
Izobraževanje je v današnjem času nujno potrebno, če hočemo slediti razvoju tehnologije in potrebam vseh stopenj delovnega procesa. V Tosami za izobraževanje ob delu in za delo namenjamo kar precejšnja sredstva.

Marjan Hafner, ki spremlja izobraževanje naših delavcev, je povedal:

»Letos smo v skladu skupne porabe za

šolnine namenili 400 starih milijonov. V šolo ob delu je vpisanih 13 delavcev. Delavcu, ki mu odbor za splošne zadeve odobri šolanje, pripada povrnitev stroškov, omogočanje obiska predavanj in dopust za opravljanje izpitov. Seveda se ne odobri šolanje na katerikoli šoli, ampak je pomembna smer; v DO glede na specifično proizvodnje potrebujemo le določen profil kadrov.

Povprečno uspešno konča šolanje približno polovica vpisanih. Poleg sredstev SSP pa je v materialnih stroških planirano za izobraževanje še nekaj nad milijardo din. Gre za izobraževanje za potrebe del in nalog, ki jih delavci opravljajo. To so razni uvajalni tečajji, tečajji prve pomoči, izobraževanje novosprejetih delavcev, strokovne

v Kranju. Dušan pravi, da se študirati ob delu še nekako da, ko pa pride družina, obvezno nastane pavza. To je izkusil na lastni koži, saj kot pravi, se mu je po poroki za nekaj časa snel jermen, vendar se je prisilil in se trudil študij čimprej zaključiti. »Lahko rečem, da sem imel v delovni organizaciji vse ugodnosti. Brez težav sem obiskoval predavanja, dobil študijski dopust za izpite, pa tudi stroške šolanja sem dobil povrnjene. Brez vseh teh stvari mislim, da bi šlo težko - mislim tako glede časa, kot denarja.« Dušan upa, da bo šoli lahko čimprej dal slovo in da bo torej svojo diplomsko nalogo čimprej dokončal.

JULIJANA AVBELJ ima eno »etapo« študija že za sabo. Ob delu je namreč že končala prvo stopnjo ekonomske fakultete, pred dvema letoma se je vpisala na drugo stopnjo. »Že po srednji šoli sem si želela, da bi lahko študirala - seveda bi bilo najbolje, da redno. Vendar nisem imela možnosti, zato sem šla v službo in potem prvo stopnjo tudi sorazmerno hitro naredila. Študirati ob delu ni enostavno. Ker imam do doma precej daleč, sem v času predavanj hodila v Ljubljano naravnost iz službe, pojedla vmes kakšen sendvič in se šele zvečer vračala domov. Vendar kar gre, le kadar so poleg predavanj še izpiti, je bolj napeto. Predavanja zelo redno obiskujem, ker od njih veliko odnesem. Zadnji čas sem se nekoliko ustavila - pri enem predmetu sem namreč že dvakrat »padla«, kar mi je vzelo malo volje, vendar puške v koruzo ne mislim vreči. Sploh ne! Vem, da mi bo prvi naslednji uspešni izpit spet vtil poguma.

delovno organizacijo se še ni obrnil, ker bi najprej rad poskusil ali bo šlo ali ne.

»Najprej bi rad naredil prvi letnik, če bom uspešen, bom v tovarni zaposlil za povrnitev stroškov. Zaenkrat mi še kar gre. Za prvi letnik sem naredil štiri izpite. Ker nimam nobenih obveznosti, me študij sploh ne obremenjuje. Voljo imam, je pa seveda odvisno od razpoložljivega: so dnevi, ko mi gre učenje dobro od rok, drugič pa spet manj. Si pa pri izrednem študiju manj obremenjen, ker te nič ne priganja, če študiraš redno, pa bolj gledaš, da letnik oziroma izpite izdelaš v roku.

IRENA ŠARC je od oktobra vpisana na Visoki šoli za organizacijo dela. »Delam

prvo stopnjo, kadrovska smer. Do zdaj sem naredila štiri izpite, pogoj za vpis v drugi letnik pa je šest opravljenih izpitov. Tako predavanja kot izpite imam v Ljubljani. Ker imam prostega časa dovolj, obveznosti nobenih, se študiju kar precej posvečam. Končala sem srednjo komercialno šolo, v kateri smo imeli podobne predmete kot tu na organizaciji. Predavanja redno obiskujem, saj nekateri učitelji veliko zahtevajo in bi brez tega težko šlo, pa tudi nekateri predmeti so taki, da predavanja moraš obiskovati zaradi boljšega razumevanja, ker samo iz knjig ne gre.

Vesela sem, da mi Tosama omogoča študij in upam, da bom zaupanje upravičila.«
Marjana Lubinič

Sindikata

Kaj delajo sindikalne komisije?

SINDIKALNE AKTIVNOSTI V POLNEM TEKU

V današnjem pogovoru, ki sva ga pripravili skupaj s predsednico Danico Avbelj, sodelujejo predsedniki komisij izvršnega odbora sindikata:

Bernarda Bizjak - gospodarska komisija, **Marjan Poznič** - komisija za šport in rekreacijo, **Helena Mohar** - socialna komisija in **Feliks Vodlan** - komisija za socialno dejavnost.

Komisije delajo skozi celo leto, njihova aktivnost pa je odvisna predvsem od razpoložljivih finančnih sredstev.

Bernarda Bizjak pravi, da delo njene komisije ni toliko vezano na denar, saj je njihova naloga organiziranje prodaje pod ugodnimi pogoji. Letos jih je bilo že kar precej - od sadnih sokov preko konfekcije do plastenjakov in pralnega praška. Čez poletje bo komisija mirovala; naši osebni dohodki si morajo malo »odpočiti«. Pri nakupih na obročno odplačevanje moramo biti namreč previdni, da se ne »zapufamo« čez mero.

Drugi del aktivnosti gospodarske komisije pa je usmerjen v organizacijo sindikalnih izletov. Letos je zanje namenjenih 500 starih milijonov. Pripraviti nameravajo štiri variante za celo delovno organizacijo, po želji pa bodo organizirali izlete tudi za posamezne oddelke.

Izleti so planirani za začetek oktobra - na razpolago pa bo izlet v tujino (München Liechtenstein), izlet po Jugoslaviji in izlet

Delovna organizacija in sodelavke kažejo za moj študij veliko razumevanja, seveda pa tudi sama gledam, da svoje delo opravim in ga ne puščam drugim.«

FRANCI SEVŠEK je eden od študentov, ki študira na svoje stroške. Tudi on je vpisan na ekonomsko fakulteto. Za izreden študij se je odločil po vojaščini. Na

ali dva po Sloveniji. Od interesa pa bo odvisno, kakšne programe bodo poiskali.

Marjan Poznič je doslej s svojo komisijo organiziral občinsko prvenstvo v veleslalomu, tovarniško prvenstvo v veleslalomu, regijsko in republiško tekstiliado v kegljanju, občinsko kegljaško prvenstvo, tekme v odbojki in streljanju ter kolesarsko akcijo. Vse športne aktivnosti letos potekajo v okviru praznovanja 65-letnice naše delovne organizacije. Do septembra bo organizirano še tekmovanje v malem nogometu, šahu, balinanju, namiznem tenisu in streljanju. Doslej so za športno dejavnost porabili okoli 165 starih milijonov, vključno s plačilom najemnine za kegljišče.

Takoj po zaključku športnih iger v počastitev naše 65-letnice pa komisijo čaka še

ena težka naloga: letos smo namreč organizatorji četverboja, ki se ga udeležujejo Induplati, Svilanit, Dekorativna in Tosama.

Socialna komisija pod vodstvom **Helene Mohar** ima vedno polne roke dela. Prva večja akcija je bila organizacija obdaritve ob Dnevu žena. Pred kratkim je bila v njihovih rokah tudi organizacija izredno uspešne krvodajalske akcije. Njihova stalna naloga je obisk bolnikov. Pogovarjajo se o možnosti povečanja zneska denarne pomoči (zdaj en milijon), vendar zaenkrat razpoložljiva sredstva tega ne dopuščajo. Je pa res, kot je rekla Helena, da so sodelavci bolj veseli obiska, kot pa pomoči. Večini največ pomeni pozornost, razveselijo se obiska, radi poklepetajo, se pozanimajo

o dogodkih v delovni organizaciji.

Socialna komisija je dolžna tudi poskrbeti za vence in denarno pomoč ob smrti naših sodelavcev in njihovih svojcev. V njeni pristojnosti je tudi dodeljevanje enkratnih socialnih pomoči, za katere je žal namenjenih premalo sredstev, ker človeku v stiski 50.000 din res prav malo pomeni - ob današnjih cenah.

Ob koncu leta čaka komisijo še Dedek Mraz, vendar pa je to še daleč in načrtov zanj še nimajo.

Feliks Vodlan je povedal, da so sredstva, ki so bila namenjena za obisk gledališč, s katerimi imamo pogodbe (SSG Trst, SNG Ljubljana) izčrpana, treba pa je povedati, da so to bila še sredstva iz preteklega leta. Letos je bilo organiziranih 14 različnih kulturnih prireditev. Predstave si je ogledalo 175 udeležencev. Kulturna komisija je letos potrošila komaj nekaj čez 360.000 din, planirajo pasklenitev novih pogodb s tržaškim gledališčem in Ljubljansko Dramo in Opero za novo sezono 1988/89. Želijo si tudi, da bi lahko organizirali več razstav, žal pa je prostor v jedilnici za take akcije zelo neprimeren. Nadaljevali bodo tudi s predstavljanjem knjižnih založb.

Pri uresničevanju svojega programa, so še povedali sogovorniki, imajo največ težav s financami. Do junija je bila poraba zelo omejena, tako da so lahko izpeljali le najnujnejše naloge. Pa tudi zdaj, ko so sredstva sproščena, nastajajo težave, saj je treba varčevati na vseh koncih. Menijo, da bi pri porabi sindikalnih sredstev imeli lahko bolj proste roke. Zavedajo se, da je denar treba trošiti smotno - zato tudi izdelajo plan - za spremljanje pravilne porabe pa imajo tudi svoj nadzorni odbor. ☩

Marjana Lubinič

Investicije

Tri vprašanja o novi investiciji

KAJ ZAVIRA PRIČETEK GRADNJE?

V eni od prejšnjih števil smo obširno pisali o novi investiciji, ki naj bi jo v Tosami pričeli izvajati letos. Če naj bi bila dela končana v zastavljenem roku, bi morali pričeti z gradnjo v aprilu. Vidimo pa, da v Tosami vse miruje, zato smo k pogovoru povabili vodjo projekta **ing. Franca Cerarja** in mu zastavili troje vprašanj.

1. Kaj je vzrok za odklone od postavljenega roka za pričetek gradnje našega novega objekta?

Revizijo projekta smo izdelali sami v Tosami. Poleg tega je bila sprememba projekta potrebna tudi zaradi zahtev inšpektorja za požarno varstvo.

Vzrokov je več. Prvi je ta, da smo morali nekoliko spremeniti dokumentacijo, tako da smo preprojektirali zgornjo etažo, pač glede na zahteve Pravilnika o proizvodnji zdravil in pomožnih zdravilnih sredstev.

Drugi vzrok je bila zahteva Inštituta za ekonomiko investicij po dopolnitvi dokumentacije. Povedati je treba, da nova investicija vsebuje poleg proizvodnih prostorov še prostore za sanitarije, garderobe in

mikrobiološki laboratorij. Zaradi tega je objekt dobil proizvodno-poslovni značaj, zato smo morali dodatno priskrbeti dokumentacijo glede velikosti investicije, izvedbe, gradbene zasedbe, instalacijsko-strojne opreme. Končno smo šele v začetku junija dobili pozitivno mnenje inštituta.

Tretji vzrok so finance. Gradnja se je zaradi spremenjenih razmer izredno podražila, zato trenutno v Tosami iščemo vse možne načine za pridobitev sredstev.

2. Kakšno je stanje danes? Kako daleč smo s pripravi?

Vsem izbranim izvajalcem smo izročili dokumentacijo iz projekta izvedbenih del. Do 5. julija morajo pripraviti ponudbe. Po terminskem planu, ki smo ga izdelali skupaj z nadzorno službo, predvidevamo, da bomo ob ustrezno pokriti finančni konstrukciji pričeli z gradnjo najpozneje do 1. avgusta in končali do 30. junija 1989.

Trenutno potekajo razgovori z domžal-

sko banko za kredite, še vedno pa računamo tudi na sovlaganje poslovnih partnerjev.

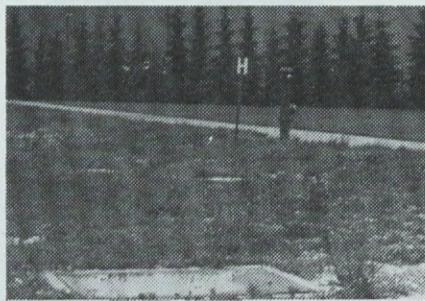
3. Ali bomo imeli zaradi zamude gradnje v TOSAMI kakšne posledice?

Posledice so že tu! V današnjih inflativnih časih se pozna vsak mesec, vrednost gradnje raste praktično iz dneva v dan. Z odmrznitvijo naših cen bomo poskušali to podražitev spremljati, kar nam v zadnjih 6-ih mesecih ni bilo mogoče.

Občutna posledica pa je tudi izpad izvoza v nekatere zahodne države, ker ne za dovoljujemo pogojev po GMP normah - o tem pa sem govoril že v prejšnjem prispevku.

Pred tiskom smo prejeli še tole svežo informacijo:

Ponudbe izvajalcev so že znane. Proti vsem pričakovanjem in pesimizmu Ekonomskega inštituta Banke in republiškega komiteja za investicije so zelo ugodne - kljub situaciji, v kateri so gradbene organizacije. Tako bomo lahko ob angažiranju naše finančne službe in Banke Domžale omogočili realizacijo proizvodne hale z aneksom. ☩

Proizvodnja

PROIZVODNJA V MIKALNICI NI V OKVIRU PLANSKIH CILJEV

Mikalnica kot največji oddelek v naši delovni organizaciji ne dosega planiranih ciljev. Za obdobje prvih petih mesecev smo delež letnega plana dosegli 84 %. Če gledamo doseženo vrednost proizvodnje v primerjavi z delovno organizacijo, mikalnica s svojimi 12.745.856.000 din predstavlja 43,4 % vrednosti proizvodnje celotne delovne organizacije.

V prvih petih mesecih v tem oddelku nismo izdelali za 2.516.151.000 din proizvodov, kar predstavlja toliko, kot smo planirali in tudi izdelali v enakem obdobju v oddelku proizvodnje medicinskih sredstev. Iz tega lahko zaključimo, da zaosta-

nek ni majhen.

Kje so vidni vzroki za tako stanje v mikalnici, se bomo takoj vprašali? Vzrokov za slabe rezultate je več, zato bomo skušali navesti nekaj glavnih.

V teku vseh petih mesecev letošnjega leta smo zaostali pri posameznih skupinah izdelkov za naslednjo vrednost proizvodnje:

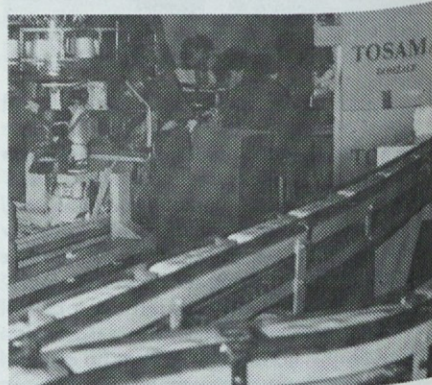
- hlačne plenice	za 1.905.304.000 din
- vložki	306.870.000 din
- vata cik-cak	165.666.000 din
- Tosama plenice za enkratno uporabo	195.378.000 din

Iz prikazanih števil je razvidno, da levji delež predstavlja izpad proizvodnje hlačnih plenice, precejšen delež pa tudi nižja proizvodnja higienskih vložkov.

Tudi proizvodnja Tosama plenice za enkratno uporabo precej zaostaja za planom. Pri tem izdelku je vzrok predvsem v občasnem nastajanju zalog zaradi slabe prodaje izdelka.

Upamo, da bo nova kvaliteta Tosama nočnih plenice, ki so bistveno težje, pospešila prodajo tega izdelka, in da bomo v naslednjih mesecih lahko nadoknadili zamujeno.

Proizvodnja cik-cak vate je nižja od plana. Zaostanek je posledica pomanjkanja beljene bombažne vate; zaradi občasnih težav z belilnim kotlom smo izdelovali večje količine higienske vate. Ugotavljam pa vseno nižjo proizvodnjo od planirane. V

mesecu maju in tudi juniju je bila proizvodnja cik-cak vate v okviru planiranih ciljev.

Tudi proizvodnja higienskih vložkov ni na planirani višini. Po planu nismo izdelali vložkov Vir ekstra, Vir 60 in Vir 80, kar je na eni strani posledica pomanjkanja delavcev na delu, na drugi strani pa ugotavljamo nekoliko slabše rezultate kljub normalni zasedbi na strojih. Pri dnevni proizvodnji okrog 950.000 kosov vložkov vsak večji izpad ali zastoj pomeni tudi nižjo proizvodnjo. Vsaka izgubljena minuta pri vložkih predstavlja nekaj nad 1000 manj izdelanih vložkov, zato imamo tudi pri tem še nekaj neizkoriščenih rezerv.

Kot je že omenjeno, je največji izpad pri proizvodnji hlačnih plenice. Vzroki so predvsem v težavah s predelavo stroja in ostalih sestavnih delov linije in tudi s kvaliteto posameznih surovin.

Kljub omenjenim težavam smo v mesecu maju že izdelali operativno planirane količine hlačnih plenice. Lahko računamo, da bo proizvodnja, ob realizaciji planirane prodaje, dosegala v prihodnjih mesecih planirane rezultate.

Navedenih je le nekaj glavnih vzrokov, ki so vplivali na celotni rezultat v oddelku mikalnice.

V mesecih, ki so pred nami, bomo morali poskrbeti, da se ne bodo odprli novi problemi, saj je še nekaj nerazrešenih iz preteklega obdobja. ☩

Jože Podpeskar, dipl. ing.

Franci Miš

Boris Vehovec

Dane Anžlin

Vika Hafner

ve prevečkrat skrivajo za samoupravljalci. Žalostno je to, da se vprašanja odgovornosti sploh ne upamo izpostaviti. Zakaj? Preprosta računica: na tehtnico vrže možnost osebne koristi (zadoščenja?) in osebne posledice. Zato raje utišaš sam sebe in stvari tečejo dalje. Delegat ne more biti strokovnjak za vsa področja, zato bi morali predlagatelji - kot strokovne službe, strokovni delavci - nositi posledice (nepravilnih) odločitev. V »gnilem« kapitalizmu je jasno: en odloča, en odgovarja!«

Po mnenju **Borisa Vehovca** mora delegat že pred sejo vedeti, kako bo glasoval. Delegatom, ki nimajo vpogleda v zadeve, se je težko objektivno odločati. V pomoč pri odločitvi morajo biti strokovne službe - ki so navadno tudi predlagatelji - ki jim je treba zaupati, same pa se morajo zavdati, da za svojim predlogom stojijo ne le na seji, ampak tudi zunaj teh okvirov.

Obstaja pa velik problem dirigiranih odločitev. Včasih se delegati sprašujemo, ali smo sploh potrebni, stroji za dviganje rok.

Bistvo samoupravljanja - kot so nas učili v šoli - namreč, da upravljamo z delovnimi sredstvi in rezultati dela - je zbledelo. Samoupravljanje je danes zgolj beseda, še huje, metanje peska v oči. Zlasti še, če za prisilno odločitvijo stoji še grožnja: če ne boste sprejeli, pa bo to in to...«

Dane Anžlin meni, da je mnenje svoje sredine težko zastopati, ker se že ta mnenja razhajajo, tako da se večinoma odloči za »zlato sredino«. Podatkom, ki so delegatom na razpolago, je treba zaupati. »Kot delegat se nikdar ne spuščam v barantanje za procenite pri korekciji osebnih dohodkov. Zaupam v pravičen izračun, večkrat pa se je tudi izkazalo, da nam je bila situacija korektno predstavljena, naše gospodarjenje je pametno. Samo težko je vsem ljudem to razložiti, saj so kljub dobremu informiranju premalo obveščeni - največkrat po lastni krivdi, ker ne kažejo dovolj zanimanja. Ko zaškriplje, pa se predramijo in jezijo. Danes je težko biti delegat, ljudje so nestrpni, nezadovoljni. Prihodnost je

nejasna, zato se počutimo nelagodno in smo bolj občutljivi.

Glede sej delavskega sveta, katerega član sem, pa bi pripomnil samo to, da so predolge!«

Enakega mnenja je tudi **Vika Hafner**: »Delegat po dveh urah razpravljanja težko ostane jasnih misli; da bi se seja čimprej končala, smo pripravljene proti koncu potrditi vse po vrsti. Tudi prostor v jedilnici je neprimeren, saj včasih poročevalcev niti ne slišiš, kako naj se potem vključiš v razpravo?«

Delegati včasih težko najdemo skupni jezik, prevladajo tisti, ki so bolj seznanjeni s snovjo. Mi iz tkalnic se navadno pred sejo dogovorimo za skupno stališče, ker skupina lažje prodre z mnenjem kot posameznik.«

Tako delegati! Vsak od nas pa si je svoje mnenje o našem »ljubem« samoupravljanju gotovo že tudi ustvaril. I. ☺

Miran Drčar
Marjana Lubinič

15. SREČANJE SAMOUPRAVLJALCEV JUGOSLAVIJE

Trenutno krizno obdobje nikakor ne jemlje samoupravljalcem zagnanosti, da končno vendarle izplavamo iz krize. Obstaja močno hotenje, dejansko vplivati na svoj jutri. Kljub številnim, večinoma nesmiselnim ukrepom države, morda samoupravljalci najbolj občutijo tegobe trenutka. 27. junij je tudi dan, ki ga praznujemo kot Dan samoupravljalcev in to je tudi prilika za srečanje samoupravljalcev Jugoslavije, ki je to pot bilo 24. junija v Beogradu.

Navada je, da se obravnava eno od vodilnih tem - letošnja je bila URESNIČEVANJE POSLOVNE FUNKCIJE V POGOJIH SOCIALISTIČNEGA SAMOUPRAVLJANJA. O tem je govoril tudi Marjan Orožen, predsednik Sindikatov Jugoslavije, ki je posebej poudaril nujen prehod na tržno gospodarjenje in na

nove naloge samouprave v takem gospodarjenju. Direktorji seveda imajo v teh pogojih precej drugačne naloge in odgovornosti. Tako jim je treba pravzaprav na novo določiti mesto in vlogo v novih pogojih.

Delo je pravzaprav bilo v komisijah, kjer je potekalo v demokratičnem ozračju sicer različnimi pogledi, vendar je na koncu prevladalo spoznanje, da je treba poslovnim strukturam dati večja pooblastila hkrati z večjimi odgovornostmi, zlasti pred delavci. Nevzdržno je stanje, da so naša vlaganja trikrat manj uspešna kot na tujem, da se družbeno politične skupnosti vtikajo v čisto poslovno politiko, krojijo pogoje gospodarjenja, od pogojev za pridobivanje dohodka pa do razdelitve čiste dohodka.

Izbor poslovodnega organa mora pogo-

jevati samo njegova uspešnost, da bi to lahko dosegel, pa mora imeti večji vpliv na izbor svojih sodelavcev. Če se pokaže kot neuspešen, se mora njegov mandat takoj zaključiti.

Tržno gospodarjenje zahteva tudi drugačno definicijo družbene lastnine, sedaj je dejansko od vsakogar in nikogar. Spremeniti jo je treba, da bodo to lastnino kolektivi in delavci dejansko občutili, in če jo bodo občutili, bo tudi odnos do nje dvomno drugačen - pozitivnejši.

Zaradi vsega se tudi samoupravljanju postavljajo nove naloge, mnogo bližje deklariranim pravilom. Dejansko gospodariti s samim seboj, to je stolnica vseh prizadevanj. Čeprav je ta trenutek še meglena perspektiva, je vendarle edina, ki nas sme in more potegniti iz močvare gospodarske krize, kamor je pripeljalo prav nesamoupravno odločanje v OZD in državi.

To so končno tudi temeljne točke sporočila 15. srečanja samoupravljalcev Jugoslavije, ki ga bo obravnaval tudi Zvezni svet Zveze sindikatov in se bo moral opredeliti do teh stališč.

Na koncu naj dodam še tole: 10-članska slovenska delegacija je svoje poslanstvo dostojno opravila in veliko pripomogla k bistvu srečanja. Toda tudi ostalim v Jugoslaviji postaja jasno »šta hoču ti Slovenci«.

Mogoče še ena malenkost, ki daje slutiti,

da Slovenci le niso tako nezaželeni. Na predvečer srečanja smo nekoliko posedeli na terasi v Skadarliji in pri sosednji mizi so si domačini zaželeli »svirke«. Prijetno je bilo slišati »Trzinko« in tisto »...po lojtrci gor, pa po lojtrci dol...«. To imam za znak,

da bo gospodarska reforma morda le uspela, kajti interesi zaostrovanja odnosov so neke druge - med preprostimi ljudmi prav gotovo ne. Ti pa so neposredni samoupravljalci - mar ne?! ☺

Milan Drčar

Kotiček za upokojece

UPOKOJILI SO SE:

Vera Grajzer

Če bi v TOSAMI iskali najbolj skromno in mirno osebo, potem bi bila Vera najresnejši kandidat za ta naslov. Njen prijazen nasmeh in lepa beseda, iskrena hvaležnost za najmanjšo uslugo - vse te, v današnjem času že precej redke odlike nas vseh - ti res ostanejo globoko in za vedno v spominu. Vera je ob svoji upokojitvi kar sama napisala nekaj besed za predstavitev v našem glasilu. Prislunimo ji:

»Po skoraj 35letih, intov celoti v TOSAMI, zaključujem svoj delovni staž. Ves ta čas sem delala v računovodstvu, čeprav številke niso vedno prijetne. Bili so lepi in manj lepi trenutki, vendar je v življenju vedno tako. Je pa teh 35 let kar prehitro minilo. Človek pa se mora sprijazniti tudi s tem. Saj je tudi čas, ko si v pokoju, lahko lep, le če bo zdravje ostalo.

Že, ko sem se pripravljala na upokojitev, sem razmišljala, kaj bom počela s tolikim časom. Predvsem sem se namenila, da bom veliko brala knjige, ker mi je za to v času službovanja ostalo vedno premalo časa. Rada hodim tudi v gledališče, na koncerte, razstave. Pa tudi za izlete v naravo si bom vzela čas. Poleg dela v gospodinjstvu pa bom rada pomagala tudi možu pri nekaterih delih pri čebelarjenju.

Sodelavcem v TOSAMI se zahvaljujem za prijetno sodelovanje in vsem želim še veliko delovnih in poslovnih uspehov ter dobre osebne dohodke.«

Veri se v imenu vseh zahvaljujemo za lepe misli in ji želimo predvsem zdravja, da bi v pokoju uživala in uresničila vse želje, za katere v času službovanja ni bilo dovolj časa.

Ivanka Brodar

Kdo ne pozna vedno nasmejane, z veliki paketi in pisem v naročju IVANKE BRODAR, ki je kurirske posle v Tosami

opravlja 18 let. Sicer je njena delovna doba skoraj v celoti povezana s tem delom, saj sta bili njeni predhodni zaposlitvi v Termitu in Oljarni prav tako »kurirski«. Način dela je enak vseskozi, vendar so se razmere od tistih prvih »kurirskih korakov« do danes močno spremenile.

Hodila je peš, se vozila s kolesom, motorjem, nazadnje z avtom, pa naj je bilo zunaj 30 stopinj nad ničlo ali močno pod ničlo, naj je padal sneg, dež, toča ali sijalo sonce.

Bančniki in poštarji imajo svoj red, v delovni organizaciji pa tudi svoje zahteve in potrebe.

Dogodkov - veselih ali manj veselih - pravi, ima za celo veliko črno torbo, ki sedaj pod njeno mizo čaka novega kurirja.

Zelo težko se je odločila za ta življenjski korak, in to samo zato, ker pravi, da bo pogrešala ljudi, s katerimi se je vsakodnevno srečavala. Da bi ji zmanjkalo dela, se ne boji, ob hiši ima velik vrt, njivo, v hlevu muka nekaj krav.

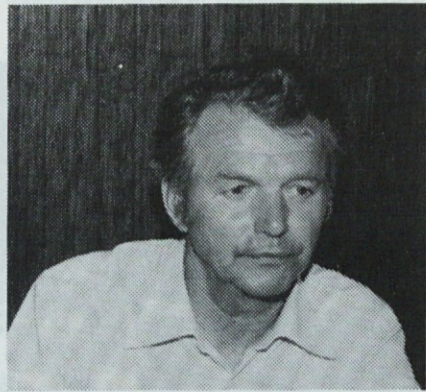
Vsako jutro bo odpeljala mleko v zbiralnico, skočila po opravkih v trgovino, morda vzela malo časa za klepet in kavo z znanko ali sosedo in kaj hitro bo dopoldne mimo.

Pa naj vam izdamo še majhno skrivnost! Ivanka cvre zelo dobre krofe ali flancate, zato jo je gostilna Repanšek »zasnubila«, da bo ob večjih gostijah in prireditvah tam ustvarjala ocvrte dobrote.

Kako bo le vse zmogla? se vprašamo.

»Delati mi ni bilo nikoli težko! Česar koli se lotiš - se loti z veseljem in vse bo šlo dosti lažje!« To si velja zapomniti in upoštevati, saj se iz izkušenj tudi učimo? Ob posebnih prilikah Ivanka potegne na svoj meh, zaigra polko ali valček in dobre volje je polna hiša.

Ivanki želimo, da bi ostala še naprej tak, da bi uresničila vse svoje namene in hotenja in zdrava uživala pokoj do poznih let.

Vencelj Vodnik

V TOSAMO je stopil leta 1959 in pričel kot vzdrževalec, mehanik in voznik osebnega avtomobila.

Takrat je vozil Fiat BJ, sledil mu je Fiat 1300, pa Mercedes, vendar slednjega ni dosti vozil, ker je prevzel delo vodje transporta, kjer je ostal vse do upokojitve.

Iz časov, ko je vozil avto, mu je posebno ostala v spominu službena pot iz Splita, ko jih je sinjska burja »prisilila«, da so v zadnjem trenutku parkirali za neko skalo in tako preprečili najhujše, odtrgalo jim je le brisalce s sprednjih šip.

Pri svojem nadaljnjem delu se je srečeval z ljudmi. Kdor je poznal Vencelja, ve, da je bil pri svojem delu dosleden, marljiv in prizadeven, vendar tudi zelo občutljiv in odnose in obnašanje ljudi, ki pa je dostikrat do posameznika hudo krivično. Vsakdo se odziva drugače, bolj ali manj užaljeno, ali sploh nič. Vencelj je pripadal tistim prvim, vendar krivice ni prenesel, zato je tudi predčasno - starostno odšel v pokoj.

In kaj bo počel sedaj, ko je upokojen?

»Dela mi ne bo zmanjkalo, saj je pri hiši vedno dovolj opravkov in pri ženini obrti bom pomagal; nabavljal material in sodeloval pri prodaji. Nekaj počitka si bom kljub temu privoščil, poleti na morju, kjer imamo v najemu majhno stanovanje, pozimi pa, če bo le zdravje dopuščalo, na smučeh. Tudi za zdravje moraš nekaj »žrtvovati«, ne le od njega zahtevati, pravi Vencelj.

»In miru si tudi želim, gorje, ene vojne je bilo dovolj!«

Tudi mi Venceljnu želimo, da bi v miru in zdravju izpolnjeval svoje načrte in zasluženi pokoj užival še vrsto let! ☩

Vladka Berlec
Zdenka Kokalj

Izlet upokojencev

Letos smo se upokojenci Tosame odpravili na izlet že 10. junija. Bil je izredno lep, sončen dan, kakršnih je bilo letos še malo, zato je bilo temu primerno tudi razpoloženje.

S tremi, do zadnjega sedeža polnimi avtobusi smo krenili proti Štajerski. Prva postaja je bila že na Vranskem, kjer smo pozajtrkovali in tudi kavica se je že prilegla.

Pot smo nadaljevali po lepi savinjski dolini, nato skozi Celje, Laško, Zidani most, do Sevnice, kjer smo se spet ustavili. Tam je bil namreč možen nakup v prodajalni tovarne Lisca. Ker je trgovina majhna, je bila gneča taka, kot bi dajali zastoj. V promet so šle predvsem kopalke, ki so dosti cenejše. Nekateri so celo spraševali odkod upokojencem toliko denarja, ampak kakor sem videla so prišle na svoj račun cele družine z vnuki vred. Nato smo imeli

še krajši postanek v trgovini Jutranjka iz Sevnice, kjer pa ni bilo toliko nakupa. Od tam smo se odpeljali na našo osrednjo točko nad BOŠTANJEM, kjer smo imeli v privatnem gostišču DOLINŠEK kosilo. To gostišče je namreč prav sedaj povečano in je prvič gostilo toliko ljudi. Zato jim moramo oprostiti, če jih je malo uneslo pri hrani in so bili nekateri z zamudo postreženi.

Iz te lepe turistične točke smo pot nadaljevali skozi Mokronog, Mirno, Novo mesto ns Dvor pri Žužemberku, kjer pa so nas že pričakali z večerjo in sicer prav tako v privatnem in lepo urejenem gostišču ŠTUPARR.

Pred seboj smo imeli še precej poti, ura je hitro tekla in ker smo želeli pot domov nadaljevati podnevi, ni bilo časa, da bi se ob Ivanovi harmoniki kaj dalj časa vrteli. Sicer pa moraš domov takrat, ko je najlep-

še. Tako smo storili tudi mi in se veseli odpeljali proti domu. Narava pa nas je z obeh strani ceste spremljala s svojimi čari; z ene strani reka KRKA z druge pa hribočki z vinogradi in vikendi.

Ob vsem tem pa so bili nekateri bolj zadovoljni, drugi manj, ampak vsem se res ne da ustreči. Vseeno pa upam, da smo skupaj preživeli zopet en lep dan, ki bo vsem ostal v prijetnem spominu.

I. Ogorevc

NA POMOČ!

Gasilstvo pri nas pred prvo svetovno vojno

Na Slovenskem deluje organizirano društveno gasilstvo od septembra 1869, ko je bilo v Metliki ustanovljeno prvo prostovoljno gasilsko društvo. Temu so se naslednja leta pridružila nova društva, v večjih krajih, v Ljubljani, na Ptujju, v Laškem itd. Leta 1880 jih je bilo že 40.

Prizadevanja za ustanavljanje novih društev niso bila naključna, kajti šlo je za prizadevnost in večjo požarno varnost. Tako so naši predniki izkoristili eno izmed možnih oblik združevanja, ko se je moral slovenski narod ogorčeno boriti za svojo gospodarsko, narodno, politično in kulturno samostojnost.

Po sklenitvi sporazuma Avstrijcev z Madžari so bili germanizatorji slovenskega ozemlja prepričani, da Slovencev v nekaj desetletih ne bo več. Toda slovenski narod se je temu uprl ter združeval svoje sile v najrazličnejših organizacijah: v kulturno prosvetnem društvu, v telesnovzgojnih, socialnih in drugih organizacijah. Potujčevalci pa so začeli ustanavljati podobna društva ali pa so se vrinjali v slovenska. Boj za prevlado je trajal vse do leta 1941.

V naših vrstah je v tem času izstopal posebno Ignac Merhar, ki je prvi prenehal z nemškimi poveljevanjem. Sestavil je slovenska povelja, ki so bila obvezna za vsa društva. Izdal je tudi prvi slovenski VADNIK leta 1886, v katerem je v uvodu zapisal: čemu bi se slovenski gasilec mučil z nerazumljivo nemščino, čemu bi po slovensko

BERI SI MAR NEPISMEN?

poučevali, po nemško pa ukazovali.

Drugi mož je bil organizator slovenskega gasilstva Fran Barle. Oprt na izkušnje češkega gasilstva, ki je bojevalo enak boj, je že leta 1904 zahteval izstop iz avstrijske državne gasilske zveze in vstop v zvezo slovenskih prostovoljnih gasilskih društev, kar mu je leta 1906 tudi uspelo.

Na Slovenskem je bilo do 1. svetovne vojne ustanovljenih 8 zvez: za Koroško, Štajersko, Sp. Štajersko, itd.

Gasilstvo med vojnama

Žal pa se Barletova ideja o združitvi ni uresničila. Boj za slovenska gasilska društva, za kulturno in politično samostojnost slovenskega in drugih narodov, kateri so bili izkoriščani v Avstro-Ogrski, je v pravkar ustanovljeni Jugoslaviji zamenjala strankarska nestrpnost. Strankarski boji so bili predvsem na vrhu. V predelih, ki so bili priključeni Italiji, pa je nastopil svojo uničevalno pot fašizem. Likvidiral je vsa žarišča združenja Slovencev, s tem pa tudi vsa gasilska društva.

Decembra leta 1918 je bilo v Ljubljani posvetovanje o združitvi vsega gasilstva v Sloveniji. Tako je bil prvi občni zbor JGZ Ljubljana 1. junija 1919. Izvoljeni so bili Fran Barle in 11 članov odbora. Med njimi so bili tudi zelo vneti pristaši slovenskega gasilstva kot so Josip Turk iz Ljubljane in Ignac Merhar iz Dolenje vasi.

Tokrat se niso zveze vključile v novo organizacijo. Seveda pa se je v boju za slovensko gasilstvo izkazalo tudi glasilo slovenskih gasilskih organizacij GASILEC. V njem je Fran Barle 9. aprila 1921 zapisal: »Iz časopisa in uradnih poročil posnemamo, da nekatera gasilska društva na bivšem Spodnjem Štajerskem nastopajo na prireditvah, ki se ne strinjajo z narodnim čutom, da se pri tem poslužujejo nemškega poveljevanja, da nosijo nemške napise in nemške znake na čeladah«. Gasilska organizacija se je v prvih letih obstoja zelo hitro krepila tudi številčno, čeprav je imela vrsto težav, ki so slabile njeno enotnost in moč. Toda kljub temu se je razvijala, posebno še tam,

kjer so gasilsko delo združevali z kulturo, posebno s šolami. Že leta 1921 je gasilec Zdravko Mikuš objavil nekaj igrice. Zelo znani sta bili: Samo gasilca hoče in Gasilec Anžek.

Zavrjnene so bile vse prošnje za razne davčne in druge olajšave, kar naj bi izboljšalo stalno financiranje, saj so bili člani iz socialno šibkih vrst. Zato je bilo po smrti očeta ali moža v družini zelo težko.

Leta 1925 je Jože Klemenčič po zgledu učiteljske samopomoči predlagal tudi gasilsko samopomoč. Pravila so bila sprejeta na seji odbora JGZ julija 1927, odbor je vodil Jernej Vengust. Samopomoč pa se zaradi finančnih težav ni razvijala tako kot so pričakovali. Vendar pa je od ustanovitve pa do leta 1940 samopomoč izplačala dedičem 598 umrlih članov. Zato je v teh hudih in težkih časih in razmerah predstavljala samopomoč veliko in humano vrednost.

S številnimi nastopi in raznih prireditvah in s svojo slovensko zavednostjo in humanostjo ter finančnimi težavami je gasilska organizacija na Slovenskem vztrajno rastla. Pripomogle so tudi akcije na požarih in prizadevanje za strokovno izobraževanje in modernizacijo gasilske opreme. Omenim naj še, da je bilo po končani 1. svetovni vojni leta 1918 v 17. okoliših (župah) 239 gasilskih društev z nad 8000 člani. Pred drugo svetovno vojno je bilo na Slovenskem v mejah Jugoslavije 31.690 članov. Društva pa so imela okoli 600 gasilskih domov in orodišč, 160 avtomobilov, 480 motornih in 660 ročnih brizgaln z 215.000 m cevmi in drugo orodje in opremo.

Konec v naslednji številki ☩

Marjan D.

resnici tudi zgodilo. Pravzaprav ni niti važno, zakaj so zaprli te tri mandeljce, važno je, da se razburjamo.

Kaj se je v resnici dogajalo, bom pa tako in tako zvedel, ko bom šel v penzijo (čez 20 let). Težko verjamem eni (t.j. uradni) in tudi tisti drugi razlagi, svoje pa si ne morem izbrati. Na eni in drugi strani je močan element manipulacij. Čakam torej, da se voda zbistri.

Saj mi ne boste dali prav, saj vem, slovenstvo in to 24-karatno. Že, že, toda če bi mene zaprli, nobeden še s prstom ne bi mignil, kaj šele spravil na noge vso SL, YU in EU javnost. Po drugi strani pa imamo tako štorasto zakonodajo, da je kaj takega skoraj nujno. Sicer je tudi Mandela zaprt v skladu z zakoni. Pa tudi Palestince tepejo pod okriljem zakona, enako črnce v ZDA. Da o Saharovu niti ne govorim (ta ni bil tepen).

Vojaška logika je za civilista tako neložna (včasih), da je to tudi logično.

Eno pa je gotovo, dogodek je naredil toliko politične škode, kot še nobeden po vojni. Še dolgo se ne bomo znebili občutka, da »veliki brat« gleda pod prste. Obrata dejanja po svoji meri in to v času, ko govorimo o »socializmu po meri ljudi« v »oknu socializma«.

STRANJE

Kako bi mogel mimo njega. Obeta se Slovenski Lurd. Ko bi vsaj bil, dopolnil bi turistično ponudbo v geslu »Turizem nas bogati«. Nobena politična in turistična propaganda ni v stanju v tako kratkem času zagotoviti tako velikega obiska. Ker pa gre za alternativni način obveščanja (ni v rokah »struktur« in forumov), zna biti to nekoliko sumljivo....

CENE

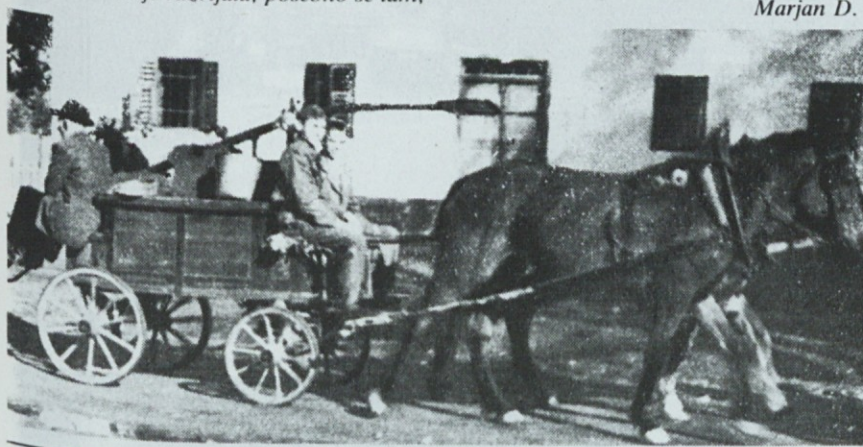
Stranje, Janša in ostali so tudi odlične zadeve, da skrijemo bistvene probleme. Življenjsko raven namreč. Cene bezljajo, plače stojijo, mi pa bentimo (pardon, pogovarjamo se o manj važnih stvareh - glej prvi stavek). Še Abdič je nekako padel v pozabo. Pa ne bi smel. Saj delavci tam doli tega tudi ne morejo.

BENCIN

Predsednik vlade pravi - bencin je - na pumpi ga ni. Direktor Petrola pravi - bencin bo - na pumpi ga ni. Komite za energetiko - bencina je dovolj - na pumpi ga ni. Jaz pa ne verjamem - ker stojim v vrsti - za dražji bencin. Epilog zgodbe - če kaj obljublajo, je edino sigurno to, da je nova cena.

Utrinkov pa ne bom pisal več. Se lahko zgodi, da plačam svojo ceno. Adijo (ne nasvidenje)! ☩

Milan Drčar

Utrinki

MLADINA

Z mladino je križ. Kaj se vraga toliko ukvarjam z mladino? Psst - povem vam: mladina bo zagotavljala moj penzijo. Zato previdno o njej. Pa moj penzijo (če sploh bo), bo čisto navadni penzijo, o iz-

jemnem tako in tako ne bodo odločali.

Zvezna mladina ima težave s predsednikom. Pa me res zanima, kdo navsezadnje bo. Bo to Makedonec ali Slovenec, saj je vseeno - »dežurni« bo tako in tako samo eno leto.

Republiška mladina ima hujše probleme. Enega kandidata so jim kar zaprli. Nekaj nazaj sem nekaj klatil o tem, da mladini želijo zapor (ker izhajajo iz lastnih izkušenj). Zdaj mi je nerodno. Izdal sem tajnost, kajti tisto kar sem napisal, se je v

Aktualno

KOLIKO ČASA ŠE »ČRNI« GRABEN

Trideset let je (in še kakšno čez), ko so gradili cesto skozi Črni graben. Bila je lepa, široka, z mačjimi očesi po sredini - skratka, lepota tistega časa.

Pa ne za dolgo. Promet je naraščal iz leta v leto, z leta v leto je hreščala pločevina ob trkih. Odstranili so betonske »konfince«, ti so velikokrat povzročili škodo, ki je drugače sploh ne bi bilo.

Toda hreščalo je še naprej. Zadnje čase prav grozovito. Ta graben čedalje bolj opravičuje pridevnik »črni«. Kako le ne bi! Skoraj ni dneva, da ne bi zavijala sirena rešilca, gasilca ali milice. Dež zaprši - in kot po pravilu, čez 20 - 30 minut že žvižgajo predirljive sirene. Kajpak nesreča! Nesreča, ki ni ustavila samo avtomobila, ustavila je tudi življenja in nič kolikokrat sirena zavija zaman. Življenja ugašajo, predno pride pomoč. Eden, dva, trije hkrati!!

Res, to je dobesedno Črni graben. Skoraj ne bi verjel, da obstaja še kak meter te ceste, da ne bi tu ugasnilo življenje starčka, ki v svoji gluhoti in ob slabem vidu spregleda hrumeči tovornjak, življenje otroka, ki jih je razposajenost zanesla. Minute pred delavnikom, ki so navidez tako pomembne, povzročajo, da kdo ne pride več na delo. Nešteto je vzrokov, tako banalnih kot tistih, katerim se reče človeški faktor - prehitra voznja, alkohol. So tudi takšni - spolzko cestišče, poledica.

Koliko časa še Črni graben?

Moram reči, da sem s to cesto »gor rastel«. Še ko so jo delali, sem se vozil s tistimi parnimi valjarji. Joj, kako je bilo imenitno! Potem pa promet - vsako leto večji, z večjimi avtomobili, hitrejšimi, tovornjaki veliki - tranzitni in turistični.

Žrtev pa tudi vsako leto več, brezdušna statistika jih beleži. Izgleda, da res samo beleži, vidnega napredka ni videti. Cestna afera 1970 me je našla v vojski in lahko rečem, da je takratni »sestaneč obsodbe« v daljnem Pirotu padel v vodo, tako da takrat tej cesti nisem kaj prida pomagal. Mogoče samo v toliko, da sem jim obnovil geografijo in poudaril pomen ceste za jugoslovansko gospodarstvo in turizem. Takrat še nihče ni slišal, ali celo videl, bog ne daj, te ceste, da o prometu niti ne govorim.

Klavrno se je počutil predsedujoči in splavala je po vodi »enoglasno« kritika nekoga nespametnega početja Slovencev. To je (mogoče) tudi pomagal, da nikakor nisem dobil »nagradnog osustva«, čeprav je bila enota med najboljšimi.

To ni niti bistveno, bistveno je to, da celih 18 let kasneje cesta ostaja ista, z več prometom in več žrtvami. Cesta ostaja - aor-

ta in vena Jugoslavije - tudi čedalje bolj luknjasta, valovita, devetkrat preozka za tisoče in tisoče vozil. Takrat, na začetku,

je v celem dnevu prepeljala cesta toliko avtomobilov kot danes v eni sami samcati uri.

Vsak dan se vozim po njej in ker jo poznam, tako tudi vozim, toda tudi vsak dan se sprašujem, ali jo bom tudi jutri srečno prevozil. Na to me opominja nešteto nevarnih situacij skozi katere sem dosedaj varno prišel. Bo jutri piskajoči rešilec hitel pobirat mojega ranjenega otroka? Bo spet kriv »človeški faktor?!«

Po vsej verjetnosti bo - kriv človek, kriv posameznik, voznik, ki mogoče niti ne bo mogel preprečiti nevarne situacije, ki mu jo je pripravila - cesta. Cesta z ovinki, vpregami in traktorji, ozkimi križišči. Cesta brez steze oziroma pločnika za pešce, nerazsvetljena skozi naselja, z zgubanim in spolzkim cestiščem, luknjami, neoznačenimi prehodi.

Pred tridesetimi leti je bila to lepota, prilagojena za tedanji promet. Danes je kot starka, toda zdržati mora več kot postavna mladenka.

Družba, kje si? Družba, to smo mi, ampak prav vsi. Denarja ni, baje. Pravim baje! Tudi pri tem se nekaj da storiti. Ceno bencina naj bi v Sloveniji povečali za 100 din pri litru. Mislite, da bo to spet »cestna afera«? Skoraj gotovo ne!

Dam teh 100 din, takoj. S tem morda

obvarujem sebe in potomce. Dam, toda šele, ko bodo vsi avtomobili v Jugoslaviji res plačevali cestno takso, ko bo cestni dinar pri gorivu res cestni in ne »budžetni« dinar. Dam, ko bodo tuji prevozniki plačevali dejansko ceno prevoza po tej cesti pri tranzitu. Dam, ker dajem sebi in drugim. Dam tudi Hrvaški, ki bo imela od turizma večji devizni priliv in »da bog da«, bom posredno tudi sam imel nekaj od tega. Do takrat pa bom še vedno »vozil« glavo v torbi.

Čustveno sem napisal in to namenoma, pomagalo tako in tako ne bo nič. Kot vedno. Črni pesimizem me preveva. Zato, ker ne moremo npr. razširiti križišča pri Tosami, tudi zaradi neumnih predpisov, ki smo jih »samoupravno« določili, zaradi pomanjkanja denarja, kateremu sem najmanj kriv in zaradi odtujenega odnosa do sočloveka. Še naprej bodo karamboli, zbrala se bodo zijala, dana bo snov za pogovor in pri tem bo ostalo.

Povem pa vam, da bi ob takem prometu ob tolikšnih žrtvah in skrivljeni pločevini, invalidom, ki jih je naredila, imeli kaj storiti. Če bi vse to preračunali, bi ta cesta lahko bila pozlačena.

Še bo ostal »Črni graben«, ker življenja nimajo cene, tudi zlomljeni udi in invalidnosti ne, ker to plača zdravstvo(?!?!), ki je tudi družbeno. Kolikšna je cena v črni odete družine? Tega statistika ne zaznamuje - pa bi lahko.

Bi vsaj vedeli, kako črn je ta Črni graben! ☹

Milan Drčar

47 let od vstaje

Obletnice so vedno malo kočljiva zadeva. To so tiste ločnice, ko je navada, da se ozira na prehojeno pot. Seveda pa tudi nekako trasira pot v naprej.

Tudi v juliju imamo dva taka mejnika v zgodovini, ki zaslužita pozornost.

4. julij - Dan borca in 22. julij - Dan vstaje slovenskega ljudstva. 4. julija 1941 je bilo dogovorjeno za skupno akcijo oboroženega boja vseh narodov in narodnosti za nacionalno in po možnosti tudi socialno osvoboditev. 22. julija pa je na Slovenskem prišlo tudi do »uradnega« začetka tega načela. Pravzaprav se je začela oborožena borba, vsi ostali politični pogoji so bili dani seveda že prej s 27. aprilom. Nekateri tudi danes hočejo ta dan enačiti z Dnevom vstaje, toda dejanski boj s prisilnimi sredstvi (orožjem) se je začel tega dne.

In tudi končal - zmagovito! 15. maja 1945 je bila poslednja borba v Evropi. Kljub kapitulaciji Nemčije 9. maja.

Uspel je tudi drugi del cilja oboroženega boja, ne le osvoboditev izpod okupatorja, uspela je tudi socialna osvoboditev, t.j. spremenil se je sistem, ki ga v miru dograjujemo še sedaj.

Milan Drčar

● Odšli iz delovne organizacije

Podmiljšak Zdenka, Kramar Lojze.

Zahvale

Ob smrti najinega očeta MERKUŽIČ ANTONA se najlepše zahvaljujema sodelavkam in sodelavcem otroške konfekcije in vlaknovinskega oddelka za cvetje in finančno pomoč. Zahvaljujema se tudi sindikalni organizaciji in Oktetu TOSAMA za zapete pesmi in vsem vam, ki ste ga pospremili na njegovi zadnji poti in nama izrekli sožalje.

sinova Marjan in Jože

Sindikalni organizaciji TOSAMA se iskreno zahvaljujem za denarno pomoč in večkratne obiske v času moje bolezni.

Janez Kerč

Vsem sodelavkam in sodelavcem iz oddelka filtrov se iskreno zahvaljujem za spominsko darilo, poklonjeno ob mojem odhodu v pokoj.

Obenem se zahvaljujem za podarjeno knjižno darilo in vsem skupaj želim medsebojnega razumevanja in veliko delovnih uspehov.

Marija Črnič

Vodstvu DO se zahvaljujem za lepo knjižno darilo in prijazne besede slovesa ob mojem odhodu v pokoj. Vsem želim še veliko delovnih in poslovnih uspehov.

Zofka Pavlič

Iskreno se zahvaljujem DO TOSAMA in Klubu upokojencev za denarno pomoč, vsem zaposlenim pa želim veliko delovnih in poslovnih uspehov.

Dragica Pavšek

DO TOSAMA in Klubu upokojencev se iskreno zahvaljujem za denarno pomoč. Vsem zaposlenim pa želim veliko delovnih in poslovnih uspehov.

Ivanka Capuder

Ob boleči izgubi drage mame Frančiške Dimic se iskreno zahvaljujem sodelavcem za sočustvovanje in podarjeno cvetje, oktetu Tosama za odpete žalostinke in sindikalni organizaciji za denarno pomoč.

sin Janez Dimic z družino

OOZS TOSAMA, se najlepše zahvaljujem za denarno pomoč, šopke in obiske, v času moje bolezni.

Tončka Varaždinac

Klubu upokojencev se zahvaljujem za obisk in denarno pomoč v času moje bolezni, vsem pa želim še veliko delovnih uspehov.

Minka Prašnikar

Kadrovske vesti

Tkalnica ovojev

Barlič Ana, Čipan Vesna, Kovič Marjeta, Klemenc Brigita, Novak Ani, Rokavec Metka, Resnik Ani, Stegnar Alenčica, Zalokar Ana,

Belilnica

Okoren Peter,

Vlaknovinski oddelek

Rihtar Brane, Klander Franc,

Tkalnica širokih tkanin

Črv Ivanka, Kosmač Brane, Blatnik Magdalena, Sršen Janja.

NEPROIZVODNI SEKTOR

Komercialni sektor

Boštnar Dušan, Cedilnik Ani, Djafič Edhem, Jenič Viktor, Kuzmodnovski Vasile, Kocjančič Tomaž, Kvas Ani, Pejčić Dragica, Prstec Darinka, Peterka Marjan, Razboršek Marija, Joger Peter, Zajc Brane, Vidergar Franc,

Skupne službe

Bernot Irena, Drobne Marjan, Juteršek Bogdan, Kovač Marjan, Korant Jakob, Merlin Danica, Narobe Vera, Poznič Edvard, Repac Marjana, Resnik Olga, Smrekar Anton, Vidergar Marjan.

● Prišli v delovno organizacijo

Zalokar Vinko, Pevc Vladimir, Kveder Jožica, Barlič Francka, Sankovič Andreja, Pivec Janez, Pervinšek Janez, Pesfotnik Viljem, Dimic Alenka, Kovačič Miranda, Semprimožnik Dragica, Žebalc Andrej, Basič Zdenka, Kličić Bojan.

● Rodili so se

Gajšek Tanji - hči
Peterka Antonu in Simoni - hči
Pirnat Mileni - hči
Grčar Stanku in Ani - sin
Brnor Eriki - hči

● Rojstni dan v mesecu juliju praznujejo

PROIZVODNI SEKTOR

Proizvodnja medicinskih sredstev

Hribar Ani, Lukanc Brigita, Prašnikar Marija, Rožič Ani, Smolja Adrijana, Urankar Almira,

Pripravljalnica

Lončar Majda, Peterka Ana, Peterkovič Marija, Sršen Janja,

Saniteta konfekcija

Burja Olga, Hrovat Helena, Klakočar Marija, Marenk Vida, Mezek Alojzija, Sušnik Ivanka, Trdina Marija,

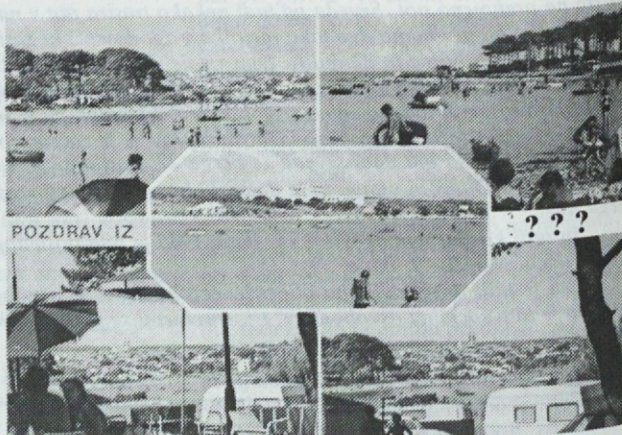
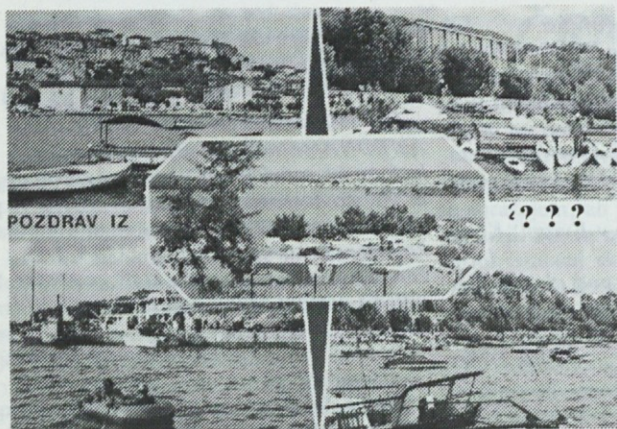
Mikalnica

Dimić Ana, Franković Zdenka, Gerlica Ana, Glušič Ana, Jarkovič Dragica, Jere Olga, Janjoš Tanja, Kordež Draga, Korosec Olga, Kramar Lojze, Morela Stanko, Nemeč Julijana, Prašnikar Anica, Rode Marinka, Rokavec Marija, Rahne Marta, Slapar Nevenka, Šivavec Ivanka, Vidovič Marija,

Otroška konfekcija

Burja Magdalena, Kočar Soka, Maček Cilka, Pavlič Dragica, Pirnat Marija, Podbevšek Ani,

NAGRADNA IGRA

DRAGI SODELAVCI!

Gotovo ste ali boste na svojem dopustu ali pa doma v teh poletnih dneh posneli kako prijetno, zabavno, zanimivo fotografijo.

Vabimo vas, da nam jo pošljete. Namesto nagradne igre bomo izbrali in objavili tri najboljše.

Fotografije oddajte v kuverti in opremljene z imenom v nabiralnik pri vratarju do 1. avgusta ali 1. septembra.

Uredniški odbor

Nagrade

To pot ste bili res pridni pri reševanju rebusov! Prejeli smo kar 106 rešitev, žreb pa je nagrade razdelil takole:

1. nagrada: **MOJCA ŽELEZNIK, otro-**

- ška konfekcija
2. nagrada: **MOJCA VUČKO, sanitetna konfekcija**
3. nagrada: **JOŽI GABERŠEK, mikalnica**

ČESTITAMO!

Pravilne rešitve: **Avtoservis, Oljarna, Mlinostroj, Melodija, Toko, Tamiz, Slovenijales, Papirnica**

Tosamovska

Ko smo imeli še naše domače vratarje, se je pripetilo, da je enemu izmed njih zamudila žena na popoldansko izmeno.

Vratar odpre knjigo za zamudnike, vpiše njeno ime in priimek, minute, ki jih je zamudila, le pri rubriki - vzrok zamude - je nekoliko pomislil, nato pa zapisal: nava-

Poznate kraje v katerih letujemo Tosamovci?

Uredniški odbor Tosame:

Berlec Vladka, Kokalj Zdenka,
Šarc Irena, Podpeskar Jože, dipl. ing.,
Vidregar Jana, Avbelj Danica - OZSS,
Drčar Milan - OZK, Svetlin Darko - OZSMS,
Korošec Nada - blagajnik,
Marjana Lubinič, dipl. iur. - glavni urednik.

Glasilo **TOSAMA** izdajajo delavci delovne organizacije TOSAMA, Vir, Šaranovičeva 35.

Izhaja enkrat mesečno v 1500 izvodih.

Tisk: TCP »Djuro Salaj«,
TOZD Papirkonfekcija Krško.

Odgovore oddajte do 1. avgusta